

SXEDIO.864

26.10.1964: ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ Η ΤΟΥΡΔΥΚ ΑΛΛΑ ΑΥΤΟ ΓΙΝΕΤΑΙ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΤΕΛΙΚΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕ ΣΕ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ-ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΠΟΜΠΕΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Στις **31** Αυγούστου **1964**, είκοσι μόλις ημέρες μετά τους βομβαρδισμούς της Τηλλυρίας έπρεπε να αντικατασταθεί το ένα τρίτο των **250** ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ και ενώ πλησίαζε η ημέρα της αντικατάστασης δημιουργήθηκε σοβαρή κρίση γύρω από το όλο θέμα.

Η Τουρκία μάλιστα, σύμφωνα με διπλωματικές πηγές από την Αγκυρα που μετέδωσε το Ρόιτερ παρουσιαζόταν αποφασισμένη να επιβάλει διά της βίας την αντικατάσταση των **250** στρατιωτών της "διά θαλάσσης και από αέρος εάν παραστεί ανάγκη".

Αρχικά η Κυπριακή Κυβέρνηση με δηλώσεις πηγών στη Λευκωσία ανέφερε ότι λόγω των τουρκικών αεροπορικών επιδρομών ήταν πολιτικώς αδύνατο να επιτραπεί η άφιξη στη νήσο νέων τουρκικών στρατιωτικών δυνάμεων, αλλά ήταν πρόθυμη να συζητήσει το όλο θέμα ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Στην κρίση παρενέβησαν και τα Ηνωμένα Έθνη στη Λευκωσία και τη Νέα Υόρκη για να αποτρέψουν κλιμάκωση με χειρότερες επιπτώσεις.

Ο Ου Θάντ μάλιστα σε έκθεση του στις **30** Αυγούστου προς το Συμβούλιο Ασφαλείας αναφερόταν στα διαβήματα και τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί τόσο ο ίδιος όσο και ο ειδικός αντιπρόσωπος του στην Κυπρο Γκάλο Πλάζα:

"**1.** Θεωρώ καθήκον μου να καλέσω το Συμβούλιο όπως επαγρυπνεί δεδομένης της δυνατότητας δημιουργίας νέας επικίνδυνης κρίσης στην Κύπρο περί το τέλος του μηνός Αυγούστου, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε σοβαρές συγκρούσεις.

Το ζήτημα προκύπτει από την

προγραμματισθείσα αντικατάσταση του ενός τρίτου των **650** στρατιωτών της ΤΟΥΡΔΥΚ, η οποία ως και το ελληνικό απόσπασμα σταθμεύουν στη νήσο βάσει των προνοιών της Συνθήκης Συμμαχίας που υπεγράφη στη Λευκωσία στις **16 Αυγούστου 1960**.

2. Η Κυβέρνηση της Τουρκίας επιμένει στο δικαίωμά της να ανακουφίσει τα στρατεύματά της στην Κύπρο και προφανώς προτίθεται να χωρήσει στην αντικατάσταση ως προκαθρίσθη.

3. Η Κυβέρνηση της Κύπρου υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να συμφωνήσει στην αντικατάσταση και δεν θα επιτρέψει να πραγματοποιηθεί αυτή, βασιζομένη στο ότι η Συνθήκη που παρέχει το δικαίωμα στάθμευσης τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο ακυρώθηκε διότι παραβιάστηκε με ενέργειες των τουρκικών στρατευμάτων και ιδιαίτερα εν όψει της άρνησης τους να παραμείνουν στους καταυλισμούς τους και την αναδίπλωση τους σε σημεία κατά μήκος της οδού Κερύνειας σε μικρή απόσταση από το στρατόπεδο τους.

4. Η Διεθνής Δύναμη, βάσει των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν έχει ευθύνη για ζητήματα που σχετίζονται με την ΕΛΔΥΚ και την ΤΟΥΡΔΥΚ. Το ελληνικό και τουρκικό απόσπασμα δεν μετέχουν στη Διεθνή Δύναμη, επειδή η Τουρκική Κυβέρνηση δεν συμφώνησε σε αυτό, τα δύο αποσπάσματα ουδέποτε υπήχθησαν στις διαταγές του Διοικητή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, ως είχα προτείνει όταν σχηματιζόταν η Διεθνής Δύναμη.

5. Εν τούτοις λόγω των κινδύνων που παρουσιάζει το ζήτημα, εγώ, ο ειδικός απεσταλμένος μου στην Κύπρο και ο Διοικητής της διεθνούς Δυνάμεως παρέχουμε τις καλές μας υπηρεσίες από μερικού χρόνου προς αποτροπή συρράξεως. Από τη μια πλευρά ο ειδικός απεσταλμένος μου και ο Διοικητής της Διεθνούς Δυνάμεως ήγειραν κατά καιρούς το θέμα της αντικατάστασης μέρους της ΤΟΥΡΔΥΚ ενώπιον επισήμων της Κυπριακής Κυβέρνησης και ενώπιον του Προέδρου της Κύπρου για να διαπιστώσουν μόνον την αρνητική θέση τους έναντι του όλου θέματος. Από την άλλη εγώ ανέλαβα να προσφέρω τις καλές μου

υπηρεσίες προς τις δύο Κυβερνήσεις μέσω των αντιπροσώπων τους στον ΟΗΕ, έχοντας υπ όψη μου τη σοβαρότητα της κατάστασης. Εκάλεσα την Κυβέρνηση της Κύπρου όπως αποφύγει την υιοθέτηση άκαμπτης στάσης και να επιδείξει τη μεγαλύτερη δυνατή σύνεση. Υπεδείχθη στη συνέχεια σε μένα, ότι η άρνηση των τουρκικών στρατευμάτων να επιστρέψουν στον στρατώνά τους, καθιστούν το πρόβλημα δυσκολότερο παρά εάν άλλως είχαν τα πράγματα. Κάλεσα την Κυβέρνηση της Αγκυρας εν όψει του γεγονότος ότι η αντικατάσταση των στρατευμάτων θα γινόταν σε χρόνο τόσο πλησιέτερα προς τα τραγικά γεγονότα, τα οποία συνέβησαν από τις **5** μέχρι τις **10** Αυγούστου, να μελετήσει την αναβολή για λίγες εβδομάδες της αντικατάστασης των στρατιωτών τους και να μελετήσει επίσης προγενέστερη μου εισήγηση ότι συνέβαλλε στη λύση του κυπριακού προβλήματος εάν τα τουρκικά στρατεύματα επέστρεφαν στους στρατώνες τους, στους οποίους αρχικά διέμεναν.

6. Εφ' όσον οι διάφοροι επαφές και εκκλήσεις που έγιναν στη Λευκωσία και στο αρχηγείο των Ηνωμένων Εθνών δεν έδωσαν θετικά αποτελέσματα, πρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι υφίσταται αδιέξοδος και ότι μια ένοπλη σύγκρουση δυνατό να συμβεί στην Κύπρο όταν τα αντικαθιστώντα τουρκικά στρατεύματα επιχειρήσουν να αποβιβασθούν και να μεταβούν στην περιοχή του τουρκικού απόσπασμα βρίσκεται τώρα αναδιπλωμένο. Είναι σαφές ότι μια τέτοια σύγκρουση θα έχει ευρείς και πολύ σοβαρές επιπτώσεις και δυνατό να επεκταθεί αμέσως.

7. Οι επίσημοι της ΟΥΦΙΚΥΠ ανέφεραν από την Κύπρο ότι υπάρχουν ενδείξεις κατά τις οποίες το τουρκικό απόσπασμα σχεδιάζει να μετακινήσει δυο τμήματα μεταξύ Αμμοχώστου και Λευκωσίας στις **31** Δεκεμβρίου, το ένα αποτελούμενο από τους στρατιώτες που θα αναχωρήσουν, το δε άλλο από τους άνδρες που θα τους αντικαταστήσουν. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ παρακλήθηκε να παράσχει ένοπλη συνοδεία και προστασία στα δύο αυτά τμήματα, η αίτηση όμως απερρίφθη με το δικαιολογητικό ότι η ΟΥΝΦΙΚΥΠ δεν έχει τέτοια

εντολή.

8. Εν τούτοις, η ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα μπορούσε να εκτελέσει τα καθήκοντα αυτά ως συνέβη κατά την αντικατάσταση του ελληνικού αποσπάσματος, δηλαδή να παραστεί ως παρατηρητής.

9. Το ελληνικό απόσπασμα το οποίο αριθμεί **200** άντρες περισσότερους από το τουρκικό εξετέλεσε την αντικατάσταση ανδρών μέσω της Αμμοχώστου στις **3** Ιουλίου χωρίς αντίρρηση. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ παρατήρησε ότι οι αντικατασταθέντες άνδρες δεν μετέφεραν όπλα ή πολεμοφόδια. Εφθασαν **407** και αναχώρησαν **439** άντρες

10. Από της άφιξης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και πριν από αυτήν το τουρκικό απόσπασμα αναδιπλώθηκε σε κάποια απόσταση από τον καταυλισμό του σε στρατηγική θέση. Εν τούτοις οι καταυλισμοί του διατηρούνται και ως γεγονός τα Ηνωμένα Έθνη παρακλήθηκαν στο παρελθόν όπως ασκήσουν τις καλές τους υπηρεσίες για την εξασφάλιση συνεχούς υδατοπρομήθειας για τους καταυλισμούς αυτούς, πράγμα το οποίο έγινε.

11. Ολόκληρο το ελληνικό απόσπασμα ευρίσκεται στους καταυλισμούς του.

12. Στρατεύματα του ελληνικού και του τουρκικού αποσπάσματος παρατηρήθηκε ότι βγήκαν από τους καταυλισμούς τους και της περιοχής τους αντίστοιχα κατά τις συγκρούσεις στην Κύπρο μεταξύ της **5ης** και **10ης** Αυγούστου. Μετά τις συγκρούσεις αυτές επέστρεψαν στους καταυλισμούς τους όπου βρίσκονται τώρα τα δε τουρκικά στρατεύματα στην περιοχή την οποία κατείχαν πριν από την έναρξη των συγκρούσεων όπου βρίσκονται και τώρα. Από όσα γνωρίζουμε ούτε τα ελληνικά ούτε τα τουρκικά στρατεύματα μετέσχαν στις συγκρούσεις αυτές".

Η πρόταση του Ου Θαντ στην Τουρκία για να δώσει κάποια παράταση στην απόφαση της για αντικατάσταση μέρους της ΤΟΥΡΔΥΚ έγινε αποδεκτή ενώ παρόμοια πρόταση για παράταση της αντικατάστασης για ένα μήνα υπέβαλε και εκπρόσωπος της ελληνικής Κυβέρνησης στις **28** Αυγούστου καθώς κορυφωνόταν η κρίση.

Έτσι την **1η** Σεπτεμβρίου έφθασε ξαφνικά στην

Κύπρο για δεύτερη φορά μέσα σε λίγες ημέρες ο Υπουργός Εθνικής Αμυνας της Ελλάδας Πέτρος Γαρουφαλιάς με διπλό στόχο: Την άρση της κρίσης αλλά και για να ενημερωθεί για τις επαφές Μακαρίου στο Κάιρο.

Ο Μακάριος επιζητούσε ανταλλάγματα από το όλο θέμα και ιδιαίτερα τη διάνοιξη του δρόμου Κερύνειας-Λευκωσίας, μέσω Κιόνελλι, που παρέμενε κλειστή από τις διακοινοτικές συγκρούσεις του 1963.

Στις 25 Σεπτεμβρίου ο Ου Θαντ ανέφερε σε δήλωση του:

" Παρ' όλων ζητήματα που σχετίζονται με τη στάθμευση στην Κύπρο των στρατιωτικών αποσπασμάτων της Τουρκίας και της Ελλάδας δεν εμπίπτουν αυστηρά στους όρους εντολής, οι οποίοι ανετέθησαν σε μένα και τη Διεθνή Δύναμη από το Συμβούλιο Ασφαλείας υπέδειξα στο Συμβούλιο ότι αποτελούσε πρόθεση μου να συνεχίσω να επιζητώ ικανοποιητική λύση του προβλήματος που αφορά την αντικκατάσταση ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ. Οι προσπάθειες αυτές συνεχίστηκαν, είμαι δε σε θέση να πληροφορήσω το Συμβούλιο ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν συμφωνήσει με την πρόταση, την οποία υπέβαλα σ' αυτά ώστε η οδός Κυρηνείας, η οποία βρίσκεται σήμερα υπό τον αποκλειστικό έλεγχο του τουρκικού και τουρκουπριακού στρατιωτικού προσωπικού, να τεθεί υπό τον αποκλειστικό έλεγχο της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Κανένας ένοπλος ή φυλάκια, αλλά εκτός από εκείνα της Διεθνούς Δυνάμεως δεν θα επιτρέπεται να υπάρχουν στο δρόμο. Η τροχαία κίνηση στην οδό θα είναι ελεύθερη για όλους τους πολίτες. Η πρόταση προνοεί επίσης για την απομάκρυνση κάθε που κατέχεται από την ΤΟΥΡΔΥΚ σε απόσταση εκατόν υαδών από την οδό Κερύνειας, εξαιρουμένου περιωρισμένου αριθμού οικιών στο Κιόνελλι, οι οποίες χρησιμοποιούνται για αξιωματικούς και για την επισκευή οχημάτων της ΤΟΥΔΥΚ. Η λεπτομερής εφαρμογή των διευθετήσεων αυτών θα ανατεθεί φυσικά στο Στρατηγό Τιμάγια.

Η Κυβέρνηση της Κύπρου, χωρίς επηρεασμό της θέσεως της, ως προς το ζήτημα της παρουσίας στην

Κύπρο του Τουρκικού αποσπάσματος δεν θα επέμβει στην αντικατάσταση ανδρών της ΤΟΥΔΥΚ. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα επιβλέψει κατά το συνήθη τρόπο την είσοδο και έξοδο από την Κύπρου ανδρών της ΤΟΥΔΥΚ".

Ο Πρόεδρος Μακάριος επέμενε μέχρι το τέλος στις θέσεις του. Στις **29** Σεπτεμβρίου, ένα μήνα μετά τη λήξη της ημερομηνίας που έπρεπε να αντικτασταθούν οι άνδρες της ΤΟΥΡΔΥΚ δήλωσε:

"Τα δύο θέματα είναι αλληλένδετα. Δεν θα επιτρέψω την αντικατάσταση ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ, αν δεν ανοίξει συγχρόνως και η κυρία οδός Λευκωσίας-Κυρηνείας".

Η Τουρκία το έφερε βαρέως που έμπλεξε σε ένα τέτοιο θέμα γιατί αισθανόταν αιχμάλωτη της Κυπριακής Κυβέρνησης, παρά το γεγονός ότι είχε και τη δύναμη τόσο στον αέρα όσο και στη θάλασσα για να επιβάλει τη θέληση της.

Ετσι έκαμε μια τελευταία προσπάθεια να εξασφαλίσει τον έλεγχο του δρόμου μέσω τούρκων ενόπλων, πράγμα που απέρριπτε ο Γενικός Γραμματέας.

Η Τουρκία επανήλθε ακόμη και επέμενε όπως τους άνδρες της ΤΟΥΡΔΥΚ κατά την αντικατάσταση τους συνοδεύουν ένοπλοι.

Στις **3** Οκτωβρίου "ασφαλής πηγή" κατά την εφημερίδα Ο ΑΓΩΝ (**4.12.64**) αποκάλυψε λεπτομέρειες της συμφωνίας που επιτεύχθηκε μεταξύ της Τουρκίας και των Ηνωμένων Εθνών για τη διακίνηση στο δρόμο Λευκωσίας-Κερύνειας.

Σύμφωνα με την εφημερίδα:

Ουδενός οχήματος μεταφέροντος αόπλους (περιλαμβανομένων Ελληνοκυπρίων αστυνομικών και μελών των δυνάμεων ασφαλείας) όπλα, πυρομαχικά, πυροβολικόν ή άλλα πολεμικά εφόδια θα επιτραπή διέλευσις εκ της εν λόγω οδού.

Η συμφωνία διαλαμβάνει ωσαύτως ότι ουδείς Τουρκοκύπριος αστυνομικός θα ευρίσκεται επί της οδού, η δε τουρκοκυπριακή ηγεσία θα παράσχη επαρκείς διαβεβαιώσεις ότι ουδείς τούτων θα επέμβη καθ' οιονδήποτε τρόπον εις την διέλευσιν των οχημάτων.

Ωσαύτως η τουρκοκυπριακή ηγεσία να παράσχει διαβεβαιώσεις ότι τουρκοκύπριοι "μαχηταί" και κάτοικοι των χωρίων διά των οποίων διέρχεται η οδός δεν θα πυροβολήσουν ή επέμβουν καθ' οιονδήποτε τρόπον εις την τροχαίαν κίνησιν.

Όσον αφορά την ΤΟΥΡΔΥΚ η συμφωνία αναφέρει ρητώς ότι αύτη θα αποσυρθή εις απόστασιν **100** υαδρών εκ της οδού. Εξαίρεσιν θ' αποτελέσουν δύο κτίρια επί της εν λόγω οδού χρησιμοποιούμενα ως γραφεία και γκαράζ επιδιορθώσεως αυτοκινήτων. Ταύτα θα συνεχίσουν χρησιμοποιούμενα υπό της ΤΟΥΡΔΥΚ υπό τον όρον ότι αι επί της οδού Κυρηνείας- Λευκωσίας είσοδοι των δύο τούτων κτιρίων θα κλείσουν. Επιπροσθέτως **2-3** οικίαι εις Κιόνελλι, εις τας οποίας διαμένουν επί ενοικίω αξιωματικοί της ΤΟΥΡΔΥΚ, θα εξακολουθήσουν χρησιμοποιούμεναι υπ' αυτών νοουμένου ότι οι διαμένοντες εις αυτάς Τούρκοι αξιωματικοί θα εφοδιασθούν διά των απαιτητήτων δελτίων, τα οποία θα εκδώση ο Διοικητής τους ΟΥΝΦΙΚΥΠ ζώνης Λευκωσίας.

Εις την συμφωνία διεκρινίζεται ότι αποκλειστικόν δικαίωμα διενεργείας ερεύνης, οχημάτων και προσώπων και αρνήσεως εις οιονδήποτε της χρησιμοποιήσεως της οδού θα έχη η ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Η οδός Λευκωσίας-Κερύνειας διευκρινίζεται εις την συμφωνίαν ότι αρχίζει από το σημείο ελέγχου παρά τα Ιπποδρόμια διέρχεται διά μέσου του Ορτά Κιογιού και του Κιόνελλι και φθάνει μέχρι του σημείου ελέγχου έξωθι της Κυρηνείας.

Εις την συμφωνία αναφέρεται ωσαύτως τα ληφθησόμενα μέτρα προστασίας των χρησιμοποιούντων την οδόν, οι οποίοι θα σχηματίζουν αυτοκινητοπομπή ήτις, συνοδευόμενη υπό ανδρών της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, θα διέρχεται την οδόν Λευκωσίας-Κυρηνείας.

Πλην των μηχανοκινήτων περιπόλων η διεθνής δύναμις θα διαθέτη πεζάς περιπόλους εις διάσφορα σημεία ελέγχου.

Τέλος διευκρινίζεται ότι οι ταξιδεύοντες κατά μόνας επί της εν λόγω οδού θα πράττουν τούτο επί ιδίω κινδύνω"

Στις **22** Οκτωβρίου ο ειδικός αντιπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Κάρλος Μπερνάντες και ο Διοικητής της Ειρηνευτικής Δύναμης του Διεθνούς Οργανισμού, Στρατηγός Τιμάγια, κατόρθωσαν να ανακοινώσουν ότι ολοκληρώθηκαν όλες οι διευθετήσεις για την εφαρμογή της συμφωνίας σε σχέση με το άνοιγμα της οδού Λευκωσίας-Κερύνειας με την ταυτόχρονη αντικατάσταση της ΤΟΥΡΔΥΚ.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση η Διεθνής Δύναμη θα αναλάμβανε τον έλεγχο της οδού Λευκωσίας-Κερύνειας και θα την παρέδιδε στην κυκλοφορία κάτω από τον έλεγχο της.

Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα αναλάμβανε την ευθύνη για την καθημερινή οργάνωση προγραμματισμένων αυτοκινητοπομπών και από τις δυο κατευθύνσεις με τη συνοδεία των Ηνωμένων Εθνών για όσους επιθυμούσαν τέτοια προστασία.

Οι αυτοκινητοπομπές (γνωστές ως Κονβόι) θα ξεκινούσαν από τη Λευκωσία δύο φορές την ημέρα, στις **9** το πρωί και στις **3** το απόγευμα από σημείο του πλαγιοδρόμου παρά τον Ιππόδρομο.

Οι αυτοκινητοπομπές από την Κερύνεια θα εκκινούσαν από αυτήν κάθε μέρα στις **10.30** το πρωί και στις **4.30** το απόγευμα.

Εξ άλλου ο Ου Θαντ έδωσε στη δημοσιότητα την πιο κάτω νέα δήλωση του:

"Κατά την συνεδρία της **25ης** Σεπτεμβρίου επληροφόρησα τα μέλη του Συμβουλίου ασφαλείας ότι τα ενδιαφρόμενα μέρη συμφώνησαν στην πρόταση την οποία υπέβαλα προς αυτά, σχετικά με τη διάνοιξη της οδού Λευκωσίας-Κερύνειας και την αντικατάσταση τμήματος της ΤΟΥΡΔΥΚ.

Η λεπτομερής εφαρμογή της συμφωνίας για τη διάνοιξη της οδού Λευκωσίας Κερύνειας θα ανατεθεί στο Διοικητή της Ειρηνευτικής Δύναμης στην Κύπρο.

Ο ειδικός αντιπρόσωπος μου στην Κύπρο και ο Διοικητής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ με έχουν πληροφορήσει πριν από λίγο ότι οι διευθετήσεις για την εφαρμογή της εν λόγω προτάσεως μου έχουν συμπληρωθεί. Αναμένεται, ότι η διάνοιξη της οδού Λευκωσίας-Κερύνειας και η

αντικατάσταση της ΤΟΥΡΔΥΚ θα πραγματοποιηθούν εντός των προσεχών ημερών.

Αυτό δεν καθυστέρησε καθόλου και στις **24** Οκτωβρίου **1964** ο ειδικός αντιπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Κάρλος Μπερνάτες και ο Διοικητής της Ειρηνευτικής Δυνάμεως του Διεθνούς Οργανισμού Στρατηγός Τιμάγια ήσαν έτοιμοι να ανακοινώσουν ότι η κυκλοφορία στο δρόμο Κερύνειας -Λευκωσίας θα άρχιζε τη Δευτέρα **26** Οκτωβρίου.

ΣΗμφωνα με ανακοίνωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στις **26** Οκτωβρίου **1964** επρόκειτο να αφιχθή από την Τουρκία παράλληλα στρατιωτική μονάδα αντικατάστασης ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ και στις **9** το πρωί της ίδιας μέρας θα εκκινούσε από τον Ιπόδρομο για την Κερύνεια η πρώτη αυτοκινητοπομπή, με τη συνοδεία των οχημάτων της Ειρηνευτικής Δυνάμεως σύμφωνα με το εξαγγελθέν σχέδιο.

Το "κονβόι" έγινε όπως είχε προγραμματισθεί όπως επίσης και η αντικατάσταση της ΤΟΥΡΔΥΚ η οποία έγινε υπό την επίβλεψη της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και μάλιστα χωρίς κανένα πρόβλημα.

Τούς **330** περίπου τούρκους στρατιώτες, που έφθασαν άοπλοι, έφερε στο λιμάνι της Αμμοχώστου το τουρκικό πλοίο "Ποσιαράν".

Για το όλο θέμα ο Πρόεδρος Μακάριος έγραψε στο Γεώργιο Παπανδρέου με κάποιο παράπονο, στις **21.2.1965** αποκαλύπτοντας παράλληλα ότι ο υπουργός Άμυνας της Ελλάδας Πέτρος Γαρουφαλιάς, είχε έλθει στην Κύπρο σαν μεσολαβητής στην κρίση:

"Η άρνησις μας διά την αντικατάστασιν της ΤΟΥΡΔΥΚ δεν θα έφθανε μέχρι της ενόπλου αντιστάσεως. Επρεπεν όμως η απάντησις μας εις την ζητηθείσαν υπό της τουρκικής Κυβερνήσεως, συγκατάθεσιν να είναι αρνητική, διά λόγους αρχής, εφ' όσον θεωρούμεν ως μη ισχύουσαν την Συνθήκην Συμμαχίας, αφ' ετέρου δε διά να έχωμεν τουλάχιστον μερικά ανταλλάγματα, εάν επραγματοποιείτο τελικώς η αντικατάστασις της ΤΟΥΡΔΥΚ. Ως καλώς γνωρίζετε επειτύχομεν τότε ως αντάλλαγμα την διάνοιξιν της

τελούσης υπό τον έλεγχο των Τούρκων στασιαστών οδού Λευκωσίας-Κυρηνείας. Τας σκέψεις μου αυτάς διεβίβασα προς την Ελληνικήν Κυβέρνησιν διά του επισκεφθέντος τότε την Κύπρον Υπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Π. Γαρουφαλιά, όστις εις σχετικήν συνομιλίαν μας, μου εξέφρασε τας ανησυχίας της Ελληνικής Κυβερνήσεως επί του θέματος αυτού. Ας μου επιτραπή επί του σημείου τούτου να παρατηρήσω ότι, μόλις κατέστησα γνωστός εις Αθήνας τας ως άνω απόψεις μου ανέγνωσα εις τον ελληνικόν Τύπον την είδησιν ότι το θέμα αντικαταστάσεως της ΤΟΥΡΔΥΚ διηυθετήθη, της Κυπριακής Κυβερνήσεως αποδεχθείσης να άρη τας αντιρρήσεις της. Η Κυβέρνησις της Αγκύρας μετά την δημοσίευσιν της τοιαύτης ειδήσεως δεν θα είχε πλέον λόγους να δεχθή όπως η αντικατάστασις της ΤΟΥΡΔΥΚ συνδυασθή καθ' οιονδήποτε τρόπον με την διάνοξιν της οδού Λευκωσίας-Κυρηνείας. Ευτυχώς όμως ο Γενικός Γραμματεύς των Ηνωμένων Εθνών, είχε ήδη αποσπάσει την τουρκικήν υπόσχεσιν ότι η αντικατάστασις της ΤΟΥΡΔΥΚ θα συνεδυάζετο με την διάνοξιν της οδού αυτής και επέμενεν εις την πραγματοποίησιν της υποσχέσεως".